

Mutfaktaki güncel sanat

Gastronominin zihin açıcı yanına odaklanan sanatçılar, gıda ve yemekle ilişkimizi toplumsal cinsiyet, hafıza, tedarik zinciri ve temsiller üzerinden irdelerken bize yeni bakış açıları sunuyor.

Yazı MELİDA TÖZÜNOĞLU

Sanatın kullandığı malzeme çeşitliliği ve sanatsal ifadenin olası olduğu alanlar dahilinde; yiyecek, gıda yahut yemek mefhumları sosyal, kültürel ve politik boyutlarıyla inceleniyor ve kavramsal olarak yeniden üretiliyor. Sanatçılar, öncelikle gündelik hayatın sürmesine aracı olan ve zamanla türlü anlamlar ve boyutlar kazanan bu olguyu derinleştiriyor, kendi dilleriyle izleyiciye anlatıyor. Böylece, mutfağın bileşenleri çağdaş sanat tarihinin bir parçasına dönüşüyor.

Serra Tansel

Bağlama ve mekana özel iş ürettiği için pratiğinde genellikle şehir hayatına odaklanan sanatçı Serra Tansel, son 14 yıldır Londra'da yaşıyor, ancak İstanbul'a sıklıkla seyahat ediyor. Sanatçı, İstanbul üzerine bir işi İstanbul'da üretmeye ve sergilemeye, Londra üzerine ürettiği bir işi ise Londra'da sunmaya özellikle dikkat ediyor. Böylece iki büyük kentte yaşama ve üretme; gündemini, sokak hayatını, politikasını takip edebilme; sistemsel benzerlikleri ve farklılıkları gözlemleyebilme fırsatlarını ve dünya düzeniyle ilgili daha geniş bir bakış açısını yakalayabiliyor. Gıda ve yemek kültürüyle alakalı olarak çalışmaya başlamasıysa, Londra'nın Vauxhall semtinde bir dönem yaşadığı evin büyük bir meyve-sebze haline yakın olmasıyla ilinti. "Sabah 7'de, hal kapandıktan sonra insanların kalan artık ürünleri topladığını duymuştum. Bunun üzerine bir arkadaşımınla gittiğimizde kasalarca taze meyve-sebzenin ortalıkta bırakıldığını gördük. Toptancıların miktar algısı farklı oluyor ve Londra kadar pahalı bir şehirde yer kısıtlı olduğu için depolama masraflarından dolayı satamadıklarını sokakta bırakmak

bazen daha kârlı oluyor." Londra'da da yoksulluğun her geçen gün derinleştiğinden bahseden sanatçı ekliyor: "Yemek bankaları, ihtiyacı olan insanlara haftalık gıda sağlamaya çalışıyor. Devlet ve finansal düzenin yarattığı sistematik vahşetin insanları nasıl mağdur ettiğini bireysel hikayeler üzerinden anlatan, eski bir yemek bankası çalışanı Tara Osman tarafından yazılıp yönetilen *Foodbank As It Is* adlı tiyatro oyununu izledikten sonra, halde bulduğum artık ürünler ile bu gıda ihtiyacı arasında köprü kurmayı düşündüm." Super Mercato Canaletto başlığıyla bir yemek projesi kurgulayan Tansel, artık meyve-sebzelerle yemekler yaparak insanları açık büfeye davet ediyor. Katılımcılar yedikleri ve eve götürmek için aldıkları taze meyve-sebzelerin karşılığında istedikleri kadar bağış bırakıyor. Sanatçı bu bağışları yemek bankalarına aktarıyor. Gıdanın "pazar değerini" korumanın ziyana dayalı olduğunu halde artıkları toplarken öğrendiğini anlatan sanatçı, diğer yandan yemeklerin sembolik değeri üzerine düşünüyor. Tansel, şimdilerde Pilot Galeri'deki *Suyun Bildikleri* başlıklı karma sergide yer alıyor. ♡

